

16. 5. 2012

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lze převádět dosud nevydané akcie?

Nejvyšší soud se ve svém rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 4946/2009 ze dne 23.2.2011 vyjádřil k možnosti převodu akcií, jež dosud nebyly vydány. Do té doby byla tato otázka převážně tématem akademických diskuzí.

Předmět sporu spočíval v tom, zda navrhovatelé splnili podmínky pro svolání mimořádné valné hromady dle § 181 odst. 1 obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“). Citované ustanovení poskytuje akcionáři či akcionářům právo žádat představenstvo společnosti o svolání mimořádné valné hromady k projednání navržených záležitostí, pokud souhrnná jmenovitá hodnota jejich akcií činí alespoň 5 % základního kapitálu u společnosti se základním kapitálem do 100 mil. Kč [1]. V uvedené věci jeden ze zakladatelů společnosti (vzniklé bez veřejné nabídky akcií) převedl na jinou osobu (jednoho z navrhovatelů ve výše uvedeném sporu) právo na vydání upsaných 50 kusů akcií, jejichž emisní kurs byl splacen, a to v době, kdy samotné akcie ještě nebyly vydány. Soudy tak měly posoudit, zda došlo k platnému převodu akcií ze zakladatele na jednoho z navrhovatelů, protože jinak by navrhovatelé dohromady nevlastnili akcie o jmenovité hodnotě dosahující potřebných 5 % základního kapitálu.

Argumenty odvolacího soudu

Odvolací soud potvrdil rozhodnutí první instance o zamítnutí návrhu na zmocnění ke svolání mimořádné valné hromady, když uzavřel, že navrhovatelé nesplňují podmínky citovaného ustanovení, neboť nemají podíl na společnosti odpovídající alespoň 5 % základního kapitálu. Odvolací soud totiž ve shodě se soudem prvního stupně shledal výše uvedený převod 50 kusů akcií neplatným. Konstatoval, že *„nebyly-li vydány akcie či zatímní listy, může akcionář vykonávat všechna práva společníka, avšak nemůže převádět svou účast v akciové společnosti, neboť ta je převoditelná jen s cenným papírem, v němž je ztělesněna.“*

Odvolací soud také argumentoval tím, že na právo na vydání akcií nelze aplikovat ustanovení § 524 občanského zákoníku (postoupení pohledávky), jelikož zde nelze hovořit o pohledávce ve smyslu tohoto ustanovení. Dále uvedl, že *„právo [na vydání akcií] je součástí podílu na akciové společnosti a aby jím bylo možno samostatně disponovat, muselo by být uvedeno ve výčtu samostatně převoditelných práv v § 156a odst. 2 obch. zák.“* Rovněž odkázal na shodný názor publikovaný v komentáři prof. Dědiče [2].

Nejvyšší soud z jiné perspektivy

Navrhovatelé však s výše uvedenými závěry odvolacího soudu nesouhlasili a podali proti usnesení dovolání. Nejvyšší soud shledal zásadní právní význam „v řešení otázky, zda lze převést účast (podíl) v akciové společnosti poté, co upisovatel splatil celý emisní kurs akcie přesto, že akciová společnost dosud nevydala akcie.“

Nejvyšší soud dovodil, že takový převod je možný, jelikož akcie představují vyjádření podílu osoby na společnosti a taková osoba je dle ustanovení § 155 odst. 1 obch. zák. „oprávněna vykonávat práva akcionáře jako společníka, i když společnost dosud nevydala akcie nebo zatímní listy, a to ode dne zápisu základního kapitálu [...] do obchodního rejstříku“. Nejvyšší soud konstatoval, že práva akcionáře zahrnují nepochybně i právo nakládat s podílem na společnosti a že výkon práv akcionáře obchodní zákoník ve výše uvedeném ustanovení nikterak neomezil. Vzhledem k uvedenému je podle Nejvyššího soudu nepochybné, že akcionář je oprávněn převést svůj podíl na jinou osobu i za situace, kdy akcie ani zatímní listy nebyly vydány. Nejvyšší soud rovněž připomněl, že i prvorepubliková judikatura takový převod připouštěla s odůvodněním, že „není zákona, který by zakazoval prodej akcií ještě nevydaných“ [3].

Nejvyšší soud se dále věnoval samotné formě převodu podílu: ztotožnil se s názorem odvolacího soudu, že právo na vydání akcií nelze převádět dle ustanovení občanského zákoníku upravující postoupení pohledávky, „neboť nejde o pohledávky a nejde ani o samostatně převoditelné právo ve smyslu ustanovení § 156a obch. zák.“

„Obchodní zákoník ani jiný předpis smlouvu o takovém převodu [dosud nevydaných akcií] neupravuje.“ Nejvyšší soud uzavřel, že taková smlouva bude smlouva inominátní. Lze se domnívat, že se bude jednat o obchodní závazkový vztah, na který se přiměřeně použijí ustanovení o kupní smlouvě. Důvodem je, že akcie je cenným papírem dle § 1 odst. 1 zákona o cenných papírech (dále jen „ZCP“) a smlouva o úplatném převodu cenných papírů se řídí v souladu s ustanovením § 13 odst. 1 ZCP úpravou kupní smlouvy v obchodním zákoníku.

Pro úplnost je třeba dodat, že Nejvyšší soud se již přihlásil ke komentovanému rozhodnutí, když v usnesení sp. zn. 29 Cdo 5293/2009 ze dne 29.3.2011 uvedl, že postavení akcionáře může být odvozeno mimo jiné i „z nabytí podílu na společnosti před vydáním akcií“.

Závěr

Argumentaci Nejvyššího soudu lze označit za správnou, protože důsledněji vychází z ústavní zásady soukromého práva „co není zakázáno, je dovoleno“ a principu proporcionality.

Lze také argumentovat tím, že respektování závěrů odvolacího soudu by vedlo k absurdní situaci v případě, že by akciová společnost nevydala akcie svým akcionářům, kteří by tak museli společnost žalovat na jejich vydání, aby mohli vůbec převádět svoji účast ve společnosti na jiné osoby.

Mgr. Ondřej Huml

[DVOŘÁK & SPOL., advokátní kancelář, s.r.o.](#)

Oasis Florenc
Pobřežní 12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 255 706 500
Fax: +420 255 706 550
e-mail: office@akds.cz

[1] U společnosti se základním kapitálem vyšším než 100 mil. Kč je dostačující, pokud souhrnná jmenovitá hodnota akcií navrhovatelů činí alespoň 3% základního kapitálu.

[2] Dědič, J. a kol. Obchodní zákoník. Komentář. POLYGON, Praha 2002, s. 1689.

[3] Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 29. prosince 1924, RV II 813/24.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Problematické aspekty změn v úpravě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 29.: Jednání za s.r.o. - jednatelé](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Když korporátní neshody nestačí: soudní zásah do účasti společníka jako krajní řešení](#)
- [Do 5 milionů EUR bez prospektu cenných papírů - novela ZPKT!](#)